

CURIERUL JUDICIAR

ZIAR SĂPTĂMÂNAL

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — PRACTICĂ

A DEVER SI LUMINA

JUSTITIE SI LIBERTATE

DIRECTOR: PETRE BORS

PROPRIETAR: I. S CODREANU

ABONAMENTUL		Pentru inserții și reclame a se adresa la administrație	REPRODUCȚIA INTERZISĂ	REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA BUCURESCI No. 35, STRADA COLȚEI, No. 35 Un număr vechi 2 Lei
Pe an	30 Lei			
Pe 6 luni	16 »			
Pe 3 luni	8 »			
Studentii plătesc pe jumătate				
Pentru străinătate se adaugă portul				

SUMAR:

- O reformă indispensabilă la legea de organizare judecătorească, de P. BORS.
- Codul comercial : Despre falimente, de C. N. TONEANU. (urm. 63.)
- Iarăși listele juraților, de PEREGRINUS.
- JURISPRUDENȚA ROMANA:
- Inalta Curte de Casație Secția, I : Elena Ionescu cu Lința Zisu Ionescu.
- Curtea de Apel din Galați Secția II : Varvara Diniaco și Iani Diniaco cu Anghel Caraiani.

O REFORMĂ INDISPESABILĂ

LA

LEGEA DE ORGANIZARE JUDECĂTOREASCA

Grefierii și adjutoarele lor au, pe lângă instanțele judecătorești, o misiune importantă de îndeplinit. Nu este destul să ai judecători drepti și luminați, cari să distribuie justiția cu imparțialitatea omului liber și independinte, mai trebuie ca și cei-l'alți funcționari ausiliari ai rotațiunei justiției să-și îndeplinească atribuțiunile lor cu aceeași statornicie și esactitate. Judecătorii dau hotărâri; dară cine trebuie să ia note de desbaterile cauzelor, cine va încheia procesele-verbale și le va contrasemna, cine va conserva actele părților, și cine va fi asistentul neseeparabil la ședințele magistraților dacă nu grefierii sau adjutoarele lor.

Cred dară că în vederea acestor necesare și importante servicii ce acești funcționari aduc în distribuirea afacerilor justiției, legiuitorul nostru, la facerea legii de organizare judecătorească, tre-

buia să aibă aceeași măsură de dreptate proporțională în privința și a stărei lor, cum au avut-o în privința funcționarilor celor mai mari. Pentru ca să se ceară de la dâșii îndeplinirea fără preget a îndatoririlor impuse de lege și a acelor pe cari președinții sunt în drept să le ceară, trebuia ca și legea să le vină în ajutor pentru a le ameliora pozițiunea. Nu știu cum se face, că la confecționarea legii de organizare judecătorească de la 1 Septembrie 1890, s'a scăpat din vedere oare-care îndreptări indispensabile pentru grefieri, mai cu seamă la Curtea de Casațiune.

Mai întâi în privința retribuțiunilor găsim, că încă de la înființarea Curții de Casațiune din 1862, un prim grefier sau grefier de Casațiune se remunera cu 1500 lei vechi lunar, adică avea același remunerariu ca supleantul de Curte de Apel, iară capi de biurou aveau 1000 lei vechi lunar, adică egal cu Președintele de tribunal. Nu știu cum se face, că pe când magistraților tribunalelor, Curților de Apel și chiar grefierilor acestor instanțe, li s'a mărit însemnător remunerariile, grefele Casațiunei au rămas tot cu vechiele remunerări de acum 32 ani, de și greutatea existenței s'au întreit și mai cu seamă în capitală!

Sunt capi de biurou de prin diferite ministere și chiar de la primărie, căror nu li se cer condițiuni de admisibilitate, și totuși sunt remunerați superior grefierilor sau adjutoarelor lor din Casațiune. Este timpul cred când o îndreptare să impune în astă privință, și ne place a crede că D-l ministru al justiției va grăbi de a lua inițiativa să vină cu un proiect la corpurile legiuitoare.

O a doua importantă omisiune făcută prin noua lege de organizare este, că nu s'a statuat asupra rangului ierarhic al grefierilor, în cât s'ar putea dice că le este închisă cariera magistrală. Art. 54 și 55 din noua lege cere condițiuni de admisibilitate pentru postul de grefier de Curte de Apel, de prim grefier și grefier de Casațiune: Său că trebuie să poseadă titlul de doctor ori licențiat în drept, sau cel puțin trebuie să aibă un stagiū oare-care în diferite funcțiuni judecătorești arătate anume în menționatele articole de legi. Obținând odată asemenea funcțiune, legea tace și nu ține nici un cont de stagiul ce face. Nicăderea nu găsim stabilindu-se care este rangul ierarhic ce ocupă acești funcționari. Era absolut indispensabil o asimilare a acestor funcționari, pentru ca titlul lor și stagiul dobândit să le serve la înaintare. Noi credem că un grefier al Curții de Apel și un șef de biuroū de Casațiune are rangul unui judecător de tribunal, și un grefier de Casațiune rangul unui președinte de tribunal, iară primul grefier de Casațiune acel al unui judecător de Curte. Asemenea dacă un adjutor de grefă de la Curtea de Apel poate după lege, făcând un stagiū de 5 ani, să devină grefier pe lângă acea Curte, pentru ce un adjutor de grefă de la Curtea de Casațiune, căruia i se cere de această Curte ca condițiune titlul de licențiat în drept, n'ar putea deveni după un stagiū de câți-va ani grefier de Casațiune? Toate aceste sunt chestiuni de detaliū, dar importante și de înaltă dreptate în rotațiunea afacerilor organizării justiției.

Noi semnalăm aceste lacune ale legii, și solicităm de la D-l Ministru al justiției a aduce urgent o îndreptare echitabilă acestor neajunsuri regretabile.

Petre Borș.

CODUL COMERCIAL

Doctrină și jurisprudență asupra fie-cărui articol în parte în comparațiune cu articolele corespunzătoare ale legislațiunilor străine,

DE

C. N. TONEANU

Avocat (Galați)

(Urmare 63)

2, Pot fi lăsate afară de sub sigiliu, obiectele a căror vânzare s'a autorizat de judele-comisar și acelea ce servă la exercițiul comericiului falitului

Cod. Comerc. Rom.

Art. 749.— Obiectele a căror vânzare a fost autorizată și cele ce serv la exercițiul comericiului falitului, în cas când *sindicul* a fost autorizat a con-

Cod. Comerc. It.

Art. 736.— Lucrurile a căror vânzare a fost autorizată și cele ce serv la exercițiul comericiului falitului, dacă *curatorul* a fost autorizat a l-

tinua acest comericiu nu vor fi puse sub sigiliu, dacă *sindicul* va cere; dar vor trebui să fie imediat inventariate și prețuite în prezența *judecătorului-comisar*. Procesul verbal constatător se va înainta *tribunalului*.

continua, nu vor fi puse sub sigiliu, atunci când *curatorul* o cere, dar trebuie să fie imediat descrise în inventar și prețuite în prezența *pretorului*. Procesul verbal subscris de *pretor* trebuie să fie îndată trimis *judecătorului-delegat*.

303. Pe lângă lucrurile cari nu trebuiesc nici uă dată puse sub sigiliu, după cum am arătat mai sus (No. 302) sunt altele cari pot să nu fie puse, când concură oare cari circumstanțe, și *sindicul* face cerere pentru aceasta în interesul masei. Aceste lucruri sunt: 1° Acelea cari fiind supuse la uă apropiată stricăciune (uleuri, grâne, vinuri etc.), sau la uă iminentă scădere de valoare (obiecte de modă, etc.) sau cari cer cheltuială mare cu conservarea lor (animale etc.) convine mai bine a se vinde, cu condițiune însă ca să fie autorizată vânzarea de judecătorul comisar, după cum vom vedea când ne vom ocupa de art. 763 cod. com. (No...). 2° Acelea cari servesc la exercițiul comericiului falitului, când și în cazul acesta *sindicul* a fost autorizat a continua acest comericiu. Așa de exemplu, vânzările la minut, antreprize, furnituri, sau spectacole publice, etc. 1)

În toate casurile de mai sus, pentru ca dreptul ile masei să fie garantate și ca să nu se sufragă nimic de la legitima sa acțiune, lucrurile asupra căroră nu s'a pus sigiliu trebuie să fie imediat descrise în inventar și prețuite prin experți în prezența judecătorului comisar, care subscriind procesul verbal l va înainta *tribunalului* 2)

3. Pot fi lăsate afară de sub sigiliu, registrele de comericiu ale falitului și alte hârtii

Art. 750.— Registrele de comericiu ale falitului dacă *sindicul* o cere, nu se vor pune sub sigiliu; dar vor trebui să fie parafate, încheindu-se un proces verbal cu uă descriere minuțioasă a stărei în care se găsesc.

Acest proces verbal se va păstra de judele-comisar, iar registrele se vor trimite *sindicului* cu obligație de a le trimite imediat la tribunal.

Judele-comisar poate autoriza pe *sindic* să păstreze el registrele sau să le ridice de la tribunal pentru a se servi cu dinsele când ar avea trebuință în cursul administrației, determinând timpul ce va crede necesar pentru aceasta.

După expirarea acestui termen registrele falitului trebuie să fie depuse și să rămână în păstrarea *grefei* până la închiderea falimentului.

În cas însă de acuză de fals, judecătorul penal va

Art. 737.— Registrele de comericiu ale falitului nu se pun sub sigiliu dacă *curatorul* o cere, dar trebuie să fie parafate și după încheierea unui proces verbal cu uă descriere minuțioasă a stărei în care se găsesc, care trebuie transmis *judecătorului-delegat*, trebuie să fie predate *curatorului*, cu obligațiunea de a le depune imediat la *grefa tribunalului*.

Judecătorul-delegat poate autoriza pe *curator* să le păstreze el sau a face să i se remită pentru a se servi cu dinsele în trebuințele administrației, dar trebuie să determine timpul ce va socoti necesar pentru aceasta. Espirând timpul stabilit de judecător, registrele falitului trebuie să fie depozitate și să rămână pentru tot-d'auna la *cancelaria* pînă ce se închide falimentul, afară numai dacă fiind atacate ca false, judecătorul penal n'ar cere remi-

1) Vidari I, N. 270, pr. part și 296 pr. part,

2) Vidari I, No. 270, ult. part,

putea cere remiterea temporară.

Când *sindicul* este depositarul registrelor falitului, el este dator să le prezinte ori de câte ori i s'ar cere, spre examinare, de către *judecătorul-comisar*, de delegațiunea creditorilor sau de judecătorul de instrucțiune.

terea lor temporară pentru publica judecare.

Curatorul, atunci când este depositarul registrelor falitului, trebuie să le prezinte, ori de câte ori i s'ar cere, pentru examinare de *judecătorul-delegat*, de delegațiunea creditorilor sau de judecătorul instructor.

304.— Poate fi trebuință de a nu se pune sub sigiliu registrele de comerț ale falitului, și toate celelalte hârtii adăogăm noi, cari se referă la comerțul exercitat de el și cari sunt ca un compliment natural al registrelor; fiind-că din chiar primul moment *sindicul* provisoriu, poate avea trebuință, pentru a putea cunoaște mai bine starea economică a falitului; și fiind că cu modul acesta se împiedică falitul, sau alții cari ar voi să-i vie în ajutor, de a introduce în mod fraudulos alterațiuni în dauna mesei. Pentru aceasta *sindicul*, când crede necesar sau mai oportun, va face cerere judelei comisar, și acesta va parafa registrele, încheindu-se un proces-verbal cu o descriere minuțioasă de starea în care se găsesc, care proces verbal se va păstra de judele comisar, iar registrele se vor trimite *sindicului* spre ale înainta imediat tribunalului (art. 750 al 1 și 2) ¹⁾

Sindicul, cu toate acestea, poate cere judecătorului comisar ca să-l autorise sau să le fie la dânsul, sau să le ridice de la tribunal dacă sunt depuse deja la grefă, atunci când el va avea necesitate să se serve în administrațiunea falimentului ce i s'a încredințat. Judecătorul comisar poate să dea sau să refuze această autorizare, fără ca ordonanța sa să poată fi supusă apelului (art. 933 cod. com.); dar dacă permite, trebuie să determine timpul pentru care dă permisiunea (al 3). Trecând însă acest timp registrele și hârtiele falitului trebuie să fie și să rămăie deposite la grefa tribunalului până la închiderea falimentului (al. 4). — În tot timpul cât *sindicul* este depositarul registrelor și hârtielor falitului, el este dator în cas de fals, să le prezinte judecătorului penal pentru judecată (al. 5).

Asemenea este dator să le prezinte pentru examinare ori de câte ori se va cere de judecătorul comisar, de delegațiunea creditorilor, sau de judele instructor, după casuri, examinare la care *sindicul*, crede *Vidari*, are tot-d'auna dreptul de a asista, pentru ca să nu se facă mai grea răspunderea sa de depositar judecătoresc. ²⁾

4. Pot fi lăsate afară de sub sigiliu, cambiale, titlurile de credit, cu scadență scurtă, sau cari trebuiesc prezentate spre acceptare, sau acelea pentru cari trebuie făcute acte conservatorii

Art. 751.— Cambialele și cele lalte titluri de credit cu scadență scurtă, sau cari ar fi de prezentat la acceptare, sau acelea în privința cărora ar fi necesar a se face acte

Art. 738.— Cambialele și alte titluri de credit cu scadență scurtă, sau cari ar fi de prezentat la acceptare, sau pentru care ar fi necesar acte de conservatiune.

conservatorii, pot fi remise *sindicului* cu autorizare judecătorului comisar și după o prealabilă descriere a lor, pentru ca *sindicul* să îngrijească a face aceste acte.

Judecătorul-comisar va lua de la *sindic* o listă subscrisă de toate actele lui încredințate

pot, cu autorizarea *judecătorului-delegat* și după o prealabilă descriere, să fie prezentate *curatorului* pentru ca să îngrijească de a face atari acte. O listă de documentele remase *curatorului* trebuie dată *judelei-delegat*,

305. *Sindicul* poate, și după casuri trebuie să ceară autorizarea judecătorului-comisar a distragere de sub sigiliu, cambialele (trate sau bilete de ordin, ordine în mărfuri, cecuri) și alte titluri de credit (rente publice, bonuri de tezaur, scrisuri de gaj, variante etc.) cu scadența scurtă, și acelea chiar cari trebuiesc prezentate pentru acceptare sau pentru cari e necesar a face protest și a exercita acțiunea combiară; pentru motivul că dacă ar fi fost puse sub sigiliu, prezentarea lor la acceptare sau la plată, sau exercițiul acelei acțiuni, ar deveni imposibile, cu mari daune pentru masă. Atunci, după o prealabilă descriere a fie-cărei titlu, judecătorul comisar le va preda *sindicului* pentru ca el să îngrijească de a face actele necesarii la menținerea integrală a drepturilor falitului și a masei, și va lua de la el o listă despre toate acestea; apoi *sindicul* va da judecătorului comisar compt de actele executate, despre împlinirile făcute, sau de acțiunile intentate în cas de lipsă de acceptare sau de plată. *Vidari* crede încă, că nu numai aceste titluri de formă mai mult sau puțin cambiară, dar or ce titluri de creanță în genere, are *sindicul* dreptul de a le cere, când scadența este apropiată. (Demangeat-Bravard-Veyrières op. cit. Vol. V pag. 311 nota3) — Dar nu numai când ar fi vorba de titluri neajunse la scadență, ci și de acelea deja scădute, pentru cari n'a trecut termenele de a cere plata debitorului principal și pentru a intenta acțiunea de regres contra codebitorilor, nu rămâne indoială, că și pentru acestea *sindicul* are dreptul să ceară a nu se pune sub sigiliu, însă cu autorizarea judecătorului comisar. ¹⁾

IARAȘI LISTELE JURATILOR

În numărul 44 din 11 Decembre 1894, colaboratorul nostru Sever, tratând despre «*Listele juraților în materie criminală*», arăta neglijența cea mare ce se pune în alcătuirea acelor liste de către cei îndrituiți de lege cu această însărcinare, trecându-se în liste persoane ce nu au, după lege, dreptul de a fi jurați, și provocând astfel numeroase casări. Sever termina articolul său sperând «că cei în drept vor și să atragă atențiunea prefecților și procurorilor generali asupra modului cum se formează listele de jurați, și că pe viitor nu vom mai avea de înregistrat casări motivate pe faptul că în comisiunea de judecată au luat parte jurați ce nu îndeplinesc condițiunile cerute de lege pentru a putea fi jurați.»

¹⁾ *Vidari* op. cit. IN. 271 pr. part.

²⁾ *Vidari* op. cit. I N. 271 part, sec. și ult.

¹⁾ *Vidari* op. cit. I, N. 272 pr. parte.

Nu știm dacă s'a luat vre-o măsură, tot ce știm însă este că se fac continuu recursuri criminale motivate pe ea constituire a Curții cu jurați, și numai de parte de cât Marți 31 Ianuarie, secțiunea a II a Curții de Casație, a admis recursul făcut de un Nicolae Goga, contra unei decizii a Curții cu jurați din județul Prahova prin care era condamnat la reclusiune pentru tentativă de omor, fiind-că în comisiunea juraților au figurat două comercianți patentari de „clasa III-a. Și să se noteze că la Prahova se află ca prefect un fost prim-procuror al tribunalului local și fost procuror de Curte, prin urmare mai în pozițiune de a ști cari sunt condițiunile ce o persoană trebuie să însușiască spre a putea fi jurat în materie criminală. Dar de, și prefectul ar putea invoca ca circumstanțe atenuante, că prea desele disolvări și alegeri județene și comunale, decese și alegeri de deputați, cu cari acel județ a fost gratificat, l'au împedecat de a pune o mai mare atențiune la alcătuirea listelor juraților. Așa e într-o țară unde politica primează totul.

Până la formarea noilor liste de jurați, oare nu ar fi nici un mijloc practic pentru a se remedia sa în lă-tura acest rău? Credem că da, și acest mijloc este re-cusarea. După lege, ministerul public poate recusa șase jurați. Dacă s'ar observa toate afacerile casate pentru că între jurați au figurat persoane fără drept, s'ar ve-dea că în fie care comisiune a figurat numai câte un jurat fără drept, rare ori câte două, și mai nici o dată mai mult de doi. Ei bine, nimic mai ușor pentru pro-curorii tribunalelor, în fața listelor ast-fel cum sunt al-cătuite azi, și până la formarea celor noi, de cât să ceară de la casieri relațiuni despre venitul și impositul ce plătesc persoanele trecute în listele juraților, și că-lăuțiți de aceste informațiuni, să recuse, la ziua jude-cății, pe jurați ce nu ar întruni condițiunile cerute de egé. În privința recusărilor se observă ceva particular în practică. Sunt o mulțime de persoane citate ca ju-rați, și cari caută toate mijloacele pentru a se scăpa de la aceas-tă datoriă. În acest scop, basati, fie pe influențe, fie pe prietenie, stărue din răspuseri, înainte de a se începe audiența Curții, pe lângă procuror, pentru a fi recusați, și de multe ori procurorul, printr'un esces de politețe le promite, și se ține de promisiune, ast-fel că 'și sleește recusațiunile înainte de a ajunge la jurați pe cari în adevăr ar trebui să'i recuse. Credem că ar trebui să se renunțe la recusațiunile de complență, pentru a se putea recusa persoanele fără drept de a fi jurați, și atunci nu vom mai vedea casări motivate pe rea constituire a comisiunei juraților.

Peregrinus.

ERATĂ

În numărul trecut al «Curierului Judiciar», la pag. 54, rëndul al 12 de la finitul jurisprudenței Trib. Ilfov s. I și al treilea rënd de la penultimul considerant, după cuvântul procedură civilă, rugăm a se citi adăo-gându-se cuvintele «e promulgat posterior codului civil» care din greșală s'a omis a se pune.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIE, SECȚIA I.

Audiența de la 15 Noembrie 1894

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Elena Ionescu cu Lința Zisu Ionescu

Presumpțiune muciană. — Dacă este consacrată de codul civil actual. — Ce înțeles are. — Dacă poate servi drept bază unei acțiuni din partea bărbatului său a erezilor săi pentru revendicarea obiectelor cumpă-rate de femeă. — Ce drept are bărbatul său erezii săi în asemenea cas.

Presumpțiune muciană. — Cum se poate combate.

1) Presumpțiunea muciană, chiar de s'ar putea sus-ține că n'ar fi abrogată de oare ce ar fi fost admisă sub regimul legiuirilor Caragea și Calimach, totuși această presumpțiune n'are înțelesul că proprietatea obiectelor dobândite de femeă în numele ei este a bărbatului, dar că proprietatea acestor obiecte este a femeii numai că se presupune că au fost plătite cu din bani bărbatului. De aci rezultă că bărbatul său moștenitorii săi n'au alt drept decât a cere să fiă despăgubiți de prețul cumpă-rării acelor obiecte.

2) Presumpțiunea muciană poate fi combătută prin ori-ce probă contrariă.

Deciziunea 335/94. — Respins ca nefondat re-cursul făcut de Elena Ionescu contra, deciziunei cu No. 27/94 pronunțată de Curtea de Apel din Craiova, secția II dată în proces cu Lința Zisu Ionescu.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier N. Predescu.

S'a audiat: d-l P. Borș, avocatul recurentei Elena Ionescu, în desvoltarea motivelor de casare, și d-l Zăgănescu, avocatul intimatei Lința Zisu Io-nescu, în combateri;

Curtea deliberând,

Asupra primului mijloc de casare:

«Violarea art. 1242 și 1224 din cod' civ., și a regulilor de drept relative la regimul nostru matri-monial, basate pe presumpțiunea muciană după care se presumă ca aparținând bărbatului ori-ce avere do-bândită de soț în cursul căsătoriei».

Având în vedere decizia supusă recursului;

Având în vedere că se constată că intimata, de la care se cer două imobile ca fiind a le decedatului ei bărbat, a avut avere la contractarea căsătoriei, că ea a cumpărat două locuri cu consimțimintul bărbatului ei pe care ea a construit două case cu din economiile ei;

Considerând că presumpțiunea muciană chiar de s'ar putea susține că n'ar fi abrogată de oare-ce ar fi fost admisă sub regimul vechilor legi civile Calimach și Caragea, — totuși presumpțiunea aceasta n'are înțelesul că proprietatea obiectelor dobândite de femeie în numele ei este a bărbatului; ci proprietatea asupra acestor obiecte este a femeii numai că se presupune că au fost plătite cu din bani bărbatului ast-fel ca consecință e că femeia ar avea numai a despăgubi pe bărbat sau pe erezii lui cu prețul

cumpărării; pe de altă parte, presumpțiunea aceasta e o simplă presumpțiune care poate fi combătută prin ori-ce probă contrarie.

Că sub ambele aceste puncte de vedere, acțiunea de revendicare intentată trebuie a fi respinsă, fiind că nu se poate revendica imobilul însuși și fiind-că se dovedise că însuși bărbatul luase parte la cumpărarea locurilor, dând consimțământul femeii în care cas presumpțiunea aceea nu se poate aplica, și că din economiile proprii ale femeii se construiseră casele;

Că sub aceste raporturi motivul este neîntemeiat.

Asupra motivului II și III de casare:

«Exces de putere și greșită interpretațiune a art. 1191 din codul civil, când am fost respinși a proba cu martori că averea ce revendicăm a trecut în mod deghisat în mâinile intimatelor».

«III. Omisiune esențială, întru cât Curtea de Apel omite a se pronunța asupra probei testimoniale invocate de noi, și prin care voiam a dovedi că construcțiunile după locurile preținse ale intimatelor sunt făcute de autorul nostru și cu baniș săi; probă, că de s'ar fi încuviințat ducea la soluțiunea că intimata urma cel puțin să fie obligată la plata valorii construcțiunii».

Considerând că utilitatea și oportunitatea ascultării martorilor este lăsată la aprecierea judecătorului de fond să o primească sau să o respingă ver de câte ori se va convinge că nu este folositoare cauzei, destul numai să se motiveze deciziunea sa în această privință;

Considerând că de alt-fel instanța de fond, pentru a respinge proba cu martori propusă de recurentă, constată, prin deciziunea ce pronunță, că față cu actele și probele administrate de părți dinaintea sa găsește inutilă probă cu martori.

Că ast-fel fiind și aceste motive câtă a fi respinse ca nefondate.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul.

CURTEA DE APEL DIN GALATI, SECȚIA II

Audiența de la 28 Octombrie 1894.

Președinția D-lui M. POENARU-BORDEA, Președinte

Deciziunea civilă No. 145

Varvara Diniaco și Iani Diniaco, cu Anghel Caraiani

Plată. — Dacă faptul depunerii sumei datorite, fără o plată reală sau oferte reale, descarcă pe debitor.

Vânzare. — Resoluțiunea. — Dacă soluțiunea vânzării, în caz de neplata prețului, are loc de drept. — Dacă este lăsată la aprecierea judecătorilor.

Apel. — Dacă apelul este devolutiv de instanță — Care sunt efectele devolutive ale apelului. — Dacă în apel se mai poate acorda debitorului un termen de grație

Termen de grație. — Prin ce hotărâre trebuie acordat și cum.

Termen de grație. — Când nu se mai poate acorda un nou termen de grație.

Termen de grație. — Dacă se poate acorda din oficiu și în lipsa debitorului, sau când debitorul nu l cere formal.

(Art. 1114, 1335 și 1336 c. c. și art. 127 p. c.)

1) Faptul depunerii la Casierie a sumei datorite, nu poate constitui o plată valabilă, care să aibă de efect de a descărca pe debitor; acesta este obligat să facă plata reală, și în caz când creditorul refuză de a o primi, debitorul trebuie să i facă oferte reale, urmate de consemnațiunea sumei.

2) Resoluțiunea vânzării, în caz de neplata prețului, nu are loc de drept ci este lăsată la aprecierea judecătorilor, cari, în această materie, trebuie să se conducă numai de echitate; și atunci când nu este nici un pericol pentru vânzător de a pierde lucrul ori prețul, judecătorii pot acorda cumpărătorului un termen de plată.

3) Prin efectul devolutiv al apelului, Curtea de Apel fiind investită cu aceeași plenitudine de jurisdicțiune de fapt și de drept ca și tribunalul de prima instanță, într-o acțiune în resiliere de contract pentru neplata prețului, chiar dacă tribunalul a resiliat contractul după ce mai întâi acordase un termen, această sentință căzând, prin facerea apelului, contractul subsistă și debitorul poate să l escute în timpul instanței de apel sau să obțină un termen de grație de la această instanță.

4) Termenul de plată acordat debitorului trebuie dat prin chiar sentința care a hotărât contestațiunea, arătându-se motivele pentru care s'a încuviințat termenul.

5) Când sentința ce a acordat un termen de plată a dobândit autoritatea lucrului judecat, nu se mai poate acorda un al doilea termen de plată.

6) Termenul de grație fiind o favoare ce și are fundamentul său în considerațiuni de echitate și umanitate, este dar de ordine publică, și se poate acorda din oficiu de instanțele judecătorești chiar când debitorul, și fiind present în instanță nu l cere formal dar se apără și arată împrejurările de fapt ce pot motiva acordarea acestui termen.

S'a ascultat: D-l avocat G. Orleanu din partea apelanților Varvara și Iani Diniaco, în dezvoltarea motivelor de apel, precum și D-l avocat Victor Macri, din partea intimatului Anghel Caraiani, în combateri.

Curtea deliberând,

Având în vedere apelul făcut de Varvara Diniaco în contra sentinței Trib. Covurlui s. I, No. 116/94.

Considerând că din actele prezentate rezultă următoarele fapte: Anghel Caraiani, cu actul transcris de Trib. Covurlui sub No. 508 din 31 August 1887. a vândut D-nei Hressi Bimbilia, acum decedată și reprezentată prin moștenitoarea sa Varvara Diniaco, jumătate dintr'un imobil situat în Galați str. Sf. Apostoli No. 67 și 69 cu prețul de 12000 lei, din care a primit la facerea actului 2957 lei și 50 b, iar restul de 9042 lei și 50 b, cumpărătoarea s'a obligat să l aquite la creditul funciar urban din Bucuresci, unde imobilul era afectat, în timp de 10 ani, și în 20 de anuități în Martie și Septembrie fie-care an, ast-fel cum se specifică în act, ratele s'a plătit în mod regulat la credit până la finele anului 1891, când cumpărătoarea Hressi Bimbilia a încetat din viață și Varvara Diniaco a fost pusă în posesiunea averii acestia în calitate de rudă în

gradul cel mai apropiat. La 9 Iulie 1893, Anghel Caraiani, vîndătorul, prin acțiunea ce a intentat, a cerut resilierea contractului de vîndare pentru neplata ratelor la termenele convenite, și anume ambele rate pe anul 1892 și prima rată din 1893, care în total însomează 1365 lei, aceasță acțiune Trib. prin sentința cu No. 44/94, pronunțată în lipsa Varvarei Diniaco, a admis-o și s'a resiliat contractul de vîndare, Varvara Diniaco făcând opozițiune i s'a respins de Tribunal prin sentința No. 116/94, în contra căreia ea a făcut apelul ce este a se judeca;

Considerând că conform contractului de vîndare, ratele care urmau să fie achitate de Varvara Diniaco de la Martie 1892 până ađi, sunt în număr de șase și formează suma totală de lei 2635 și b. 50; din aceste rate 3 erau datorate în momentul intentării acțiunei, lucru recunoscut de ambele părți în instanță și prin concludsiunile scrise, iar celelalte trei au devenit exigibile în urmă în timpul procesului;

Considerând că pentru a justifica achitarea acestor sume apelanta a prezentat: 1) recipisa casei de depunerii cu No. 5369 prin care se constată că a consemnat pentru Anghel Caraiani suma de 1000 lei, 2) procesul verbal al corpului de portărei No. 673/94 Octombrie 12, prin care se constată plata sumei de 450 lei făcută lui Anghel Caraiani prin oferte urmate de consemnațiunea acestei sume și predarea recipisei în mânele corpului de portărei, 3) recipisele societății creditului funciar urban 1735, 1001, 1002 în valoare de 800 lei și 4) adresa Creditului Funciar Urban No. 6142 din 10 Maiu 1894, din care se constată că apelanta a mai plătit încă 400 lei la acea Societate care urmează să i se țină în seamă pentru rata viitoare, de oare ce rata curentă era achitată de Anghel Caraiani, ast-fel că din toate aceste acte se constată că apelanta a debursat suma de 2650 adică mai mult de cât valoarea celor 6 rate până ađi datorate;

Considerând că acestea fiind faptele, urmează a se examina dacă acțiunea în resiliere intentată de Anghel Caraiani și basată pe ne execuțiunea contractului din partea cumpărătoarei este sau nu admisibilă,

Considerând că din adresa Societății Creditului funciar urban No. 6173 din 11 Maiu 1894 se constată că Anghel Caraiani a achitat cele trei rate care erau datorate de Varvara Diniaco în momentul intentării acțiunei, și prin urmare aceasta era datoare să l despăgubească de valoarea ratelor achitate pentru dînsa;

Considerând că Varvara Diniaco, pentru a proba că a plătit lui Caraiani valoarea acestor rate, adică lei 1365, a prezentat recipisa casei de depunerii No. 5369 în valoare de 1000 lei, și pentru 400 lei adresa Societății creditului funciar cu No. 6142/94 ast-fel precum s'a arătat mai sus;

Considerând că faptul depunerii la casierie a sumei de 1000 lei, nu poate constitui o plată valabilă care să aibă de efect de a descărca pe debitoare, acesta e obligat să facă plata reală și în cas de refuzul creditorului de a o primi, trebuie să-i facă oferte reale urmate de consemnațiune conform. art. 1114 și urm. c.

civ.; că de asemenea plata sumei de 400 lei, constatată prin adresa creditului No. 6142/94 mai sus menționată, nu poate să fie considerată ca o plată făcută lui Caraiani, căci chiar creditul arată că această sumă a încasat-o în complul apelantei pentru ratele următoare de oare ce rata curentă era deja achitată, ast-fel că este constatat că apelanta, până în prezent, nu a plătit lui Caraiani aceste trei rate, care represinta parte din prețul vîndărei, și prin urmare nu și a îndeplinit obligațiunile ce avea prin contractul de vîndare.

Considerând însă că conform art. 1365 c. civ. resoluțiunea vîndărei, în cas de neplata prețului, nu are loc de drept, ea este lăsată la aprecierea judecătorului, care în această materie trebuie să fie condus numai de echitate și atunci când nu este nici un pericol pentru vîndător de a perde lucrul or prețul el poate acorda un termen de plată cumpărătorului, conform art. 1366 c. civ.;

Considerând, în speță, că apelanta în realitate de și rău a platit în mod valabil cea ce datora, cu toate acestea ea a făcut o plată care nu poate fi criticată de cât sub punctul de vedere al forme; că ea a făcut somațiune creditului ca să fie pusă în cunoștință, în calitatea sa de moștenitoare, de sumele ce ar datora și cu să le plătească, somațiune la care nu a avut nici un răspuns; că a plătit cea mai mare parte din rate și a mai rămas puține de plată până la complecta achitare; că nu este absolut nici un pericol pentru vîndător de a perde lucrul și prețul, ast-fel că ținîndu-se socoteală de toate aceste împrejurări, echitatea cere ca contractul de vîndare să nu fie imediat resiliat și să se acorde un termen;

Considerând că Tribunalul, printr'o încheiere anterioară sentinței care pronunța resilierea a acordat un termen Varvarei Diniaco, fără să fi constatat însă în prealabil nici existența datoriei și quantumul ei, nici cuî urma să facă plata, și Anghel Caraiani, bađându-se pe această împrejurare a susținut că acum după expirarea, aceluî termen, debitoarea nu ar mai fi putut să și execute obligațiunile sale și prin urmare nici să obțină un nou termen de plată pentru a face aceasta.

Considerând că această argumentațiune este nefondată; în adevăr, prin efectul devolutiv al apelului făcut de Varvara Diniaco, Curtea este investită cu aceiași plenitudine de jurisdicțiune de fapt și de drept în privința acțiunei în resoluțiune intentată de Caraiani ca și Trib., prin urmare prin acest efect al apelului sentința Trib. cădând, contractul subsista încă, și pe cât timp el nu este resiliat, debitorul, chiar când prima instanță acordase un termen, poate să execute contractul în instanța de apel sau să-i acorde un termen pentru acesta;

Considerând că, în speță, cu atât mai mult se poate acorda un termen cu cât cel acordat de Trib. s'a dat în mod cu totul neregulat, căci acest lucru nu l'a făcut prin chiar sentința care a hotărât contestațiunea, ast-fel precum era dator să facă Trib. conform art. 126 pr. civ., ci după cum s'a arătat mai sus, termenul s'a acordat fără să se cerceteze măcar contestațiunea dintre

părți, fără să se determine obligațiunile debitorului, pentru ca el să știe ce trebuia să plătească în termenul acordat sub sancțiunea rezoluțiunei contractului de vîndare în cas de neexecutare;

Considerând dar, că atunci când art. 1366 c. civ. prevede că în nici un cas nu se poate acorda un al doilea termen și că «trecând termenul fără ca cumpărătorul să plătească se va pronunța rezoluțiunea vîndărei» termenul de care este vorba în acest articol nu poate fi altul de cât cel acordat prin sentința care a câștigat autoritatea lucrului judecat, căci încă odată numai de atunci termenul poate să curgă și să producă efecte în contra debitorului;

Că dar din cele ce preced rezultă că obligațiunile trase din art. 1366 c. civ. sunt neîntemeiate și prin urmare se poate acorda în instanța de apel un termen Varvarei Diniaco pentru plata părței din preț ce datorsește vîndătorului Caraiani;

Considerând că din împrejurarea că Varvara Diniaco a cerut numai respingerea acțiunei de resiliere dirigiată în contra ei ca nefondată, fără ca în mod subsidiar să fi cerut și un termen de grație pentru a plăti în cazul când s'ar găsi că plata făcută de ea nu e regulată, de aci nu se poate susține că termenul nefiind cerut Curtea nu'l putea acorda în lipsa unei asemenea cereri; în adevăr termenul de grație este o favoare care are fundamentul său în considerațiunii de echitate și umanitate, este dar de ordine publică și dacă în lipsa părței se poate acorda un asemenea termen, ceea ce reiese în mod evident din art. 127 pr. civ. cu atât mai mult când partea se prezintă în instanță, să apară și arată circumstanțele de fapt pe care se pot motiva acordarea termenului;

Considerând, de alt-fel, că Curtea avînd să statueze asupra cererii de rezoluțiunea vîndărei, precum ar putea să admită deplină și întregă această cerere, poate de asemenea, apreciind circumstanțele de fapt, să o admită numai în parte temperînd condamnățiunea debitorului prin acordarea unui termen de grație, astfel că și din acest punct de vedere, termen poate să se acorde fără să fi fost cerut;

Considerând că Trib. a acordat lui Anghel Caraiani suma de 500 lei ca daune interese suferite din faptul că a fost expulsat din imobil, din cauză că apelanta n'a plătit ratele datorate;

Considerând că din procesul verbal de expulsare, cu data 3 Noembrie 1893 al Portărelului Trib. Covurlui, se constată că imobilul în cestiune era ocupat de chiriași, și că expulsarea nu a avut loc de fapt, chiriașii nu au fost deranjați din posesiunea lor, căci prin această expulsare nu s'a făcut alt-ceva de cât s'a pus obligațiunea c'iriașilor ca în viitor să nu mai plătească proprietarului chiria, ei creditului funciar urban, astfel că e neexact în fapt că Caraiani a fost expulsat, iar pe de altă parte el cu nimic nu a dovedit că prin faptul că chiriașii au plătit chiriile direct în mâinile societății creditului funciar urban a suferit veru un prejudiciu;

Că dar în ce privesce daunele interese acordate de

Trib. lui Caraiani, sentința Trib. urmează să fie reformată și această cerere trebuie respinsă;

Pentru aceste motive, Curtea

Admite în parte apelul făcut de Varvara I. Diniaco în contra sentinței Trib. Covurlui s. I No. 116/94.

Reformă în parte această sentință

Declară resiliat contractul de vîndare

Respinge cererea de daune interese făcută de Anghel Caraiani.

(ss) M. Poenaru Bordea, Economu, Râmnicu.

O p i n i u n e

Avînd în vedere că prin contractul de vîndare-cumpărare autentificat și transcris de Trib. Covurlui sub No. 508 din 31 August 1897, Anghel Caraiani vinde către Hressi Bimbilia jumătate dintr'un imobil situat în acest oraș, Str. Sf. Apostol No. 67 și 69.

Că pentru plata prețului care era de 12500 lei, cumpărătoarea a răspuns în momentul contractărei suma de 2957 lei și 50 bani, iar restul de 9042 lei și 50 bani s'a obligat a'l plăti creditului funciar urban unde imobilul era afectat în termen de 10 ani prin 20 anuități semestriale, că această plată s'a urmat regulat până la finele anului 1891, când cumpărătoarea încetînd din viață, a fost pusă în posesia averei remasă de pe urma decedatei, Varvara Diniaco, în calitate de rudă în gradul cel mai apropiat.

Că numita neachitînd ratele către societate după cum urmase autoarea sa, Anghel Caraiani a intentat contr'a acțiunea în resilierea contractului de vîndare-cumpărare, care e dedusă în judecata acestei Curți în urma apelului făcut de Varvara Diniaco.

Considerând că reclamantul, în susținerea acestei acțiuni, a invocat dinaintea primei instanțe unde, a obținut câștig de cauză, că Varvara Diniaco n'a plătit ambele rate pe anul 1892 și prima rată din anul 1893, care în total însumează 1365 lei.

Considerând că la această cerere Varvara Diniaco a opus că, și'a îndeplinit obligațiunile ce și luase prin contract, și prin urmare nu poate fi loc de resiliere;

Considerând că după actul de vîndare-cumpărare, ratele care trebuiau să fie achitate de Varvara Diniaco de la 1892 până astăzi sînt în număr de șase însumînd în total 2635 lei și 50 bani dintre care trei erau datorate în momentul intentărei acțiunei, iar celelalte trei au devenit exigibile în cursul procesului.

Considerând că pentru a justifica plata acestei sume, Varvara Diniaco a prezentat: 1) recipisa casieriei județului Covurlui cu No. 5369 în valoare de 1000 lei, 2) procesul verbal al corpului de portărei cu No. 673 din 4 Octombrie 1894 prin care se atestă de șeful portăreilor primirea sumei de 450 lei ce a depus-o în mâinile casierului general pentru casa de consemnățiuni, 3) recepisele creditului funciar urban sub No. 735, 1001 și 1002, care reprezintă o valoare de 800 lei și 4) adresa creditului funciar urban cu No. 6142 din 10 Maiu 1894 din care rezultă plata sumei de 400 lei, că prin aceste acte pretinde Varvara Diniaco că a plătit suma de 2650, adică mai mult de cât datora până astăzi.

Considerând că, după art. 1096 din cod. civ., plata pentru a fi valabilă trebuie să se facă creditorului său împuternicitului său, sau aceluia ce este autorizat de justiție ori de lege a primi pentru dânsul; că în conformitate cu art. 1114 același cod, când creditorele refuză de a primi plata, numai ofertele reale urmate de consemnațiune liberează pe debitor, că sub acest punct de vedere atât suma de 1000 lei depusă la Casierie cât și suma de 400 lei constatată prin adresa creditului No. 6142/94 mai sus menționată, nu poate fi considerată ca o plată care să poată descărca pe debitor, prima nefiind făcută în modul prescripționat de art. 1114 citat, secunda pentru motivul că chiar creditul prin adresa sa atestă că această sumă s'a încasat pentru plata ratelor unui alt imobil.

Considerând că după art. 1361 din cod. civ., principala obligațiune a cumpărătorului este de a plăti prețul la ziua și locul determinat prin contract.

Considerând că în conformitate cu art. 1020 cod. civ., condițiunea resolutorie este sub înțeleasă în contractele sinalagmatice, iar art. 1365 din același cod, prescripție, că dacă cumpărătorul nu plătește prețul, vânzătorul poate cere rezoluțiunea vânzării.

Considerând că de și art. 1021 c. civ. prevede că în cas când una din părți nu și îndeplinește obligațiunea sa, contractul nu e resiliat de drept, ci desființarea sa urmează a se cere dinaintea justiției, care după împrejurare poate să acorde un termen părții acționate spre a și îndeplini obligațiunea, principiu care e consacrat și prin art. 1366 c. civ. special pentru vânzări.

Considerând că, în speță, Trib. a usat de facultatea ce i s'a dată de aceste texte de lege acordând un termen D-nei Varvara Diniaco pentru a plăti ratele datorite; că D-sa nu s'a conformat dispozițiunii luate de Trib. de oare-ce nici până astăzi n'a făcut această plată în modul cum prescripție legea prin art. 1096 și 1114 c. civ.

Că plățile de care se prevalează Varvara Diniaco nu i pot fi ținute în seamă, căci o plată neregulată se consideră ca și cum n'ar exista, că ea atare nu poate să producă nici un efect legal și dar nu poate să libereze pe debitor.

Considerând că art. 1366 din cod. civil prescripție în mod imperativ, că odată expirat termenul acordat de judecători fără ca plata să se fi efectuat, se va pronunța rezoluțiunea vânzării, fără să poată da în nici un caz un al doilea termen.

Că legea nu face nici o distincțiune, ast-fel că nu se poate dice că termenul de care vorbește acest text de lege e numai acela ce se dă prin o hotărâre definitivă iar nu și acela acordat de Tribunal.

Că dacă Tribunalul, prin încheierea în care i-a dat acel termen, n'a determinat quantumul datoriei, nici cui trebuia să se facă plata și în ce mod anume, Varvara Diniaco nu se poate prevala de acele lipsuri, căci dânsa fiind presupusă că cunoaște legea, trib. nu era obligat să i amintească dispozițiunile art. 1096 și 1114 din cod. civ., care regulează anume modul cum trebuie să facă plata pentru a fi valabilă și a o descărca față de vânzător.

Considerând că de și termenul acordat de trib. este

prevădut prin o încheiere, iar nu prin sentința care a hotărât contestațiunea, din aceasta nu se poate trage un argument în favorul apelantei, de oare-ce art. 126 din pr. civ. se preocupă numai de hipotese când Tribunalul acordă termen pentru executarea sentințelor iar nu și când e vorba de un termen ce se dă pentru executarea obligațiunilor după cum se prezintă cazul în speță.

Considerând că nici Varvara Diniaco n'a cerut un termen de grație pentru a face plată;

Că instanțele judecătorești nefiind ținute a se pronunța de cât asupra cererilor făcute de părți și din acest punct de vedere nu și se poate acorda un nou termen peste cel dat de tribunal;

Considerând că admitând că prin efectul devolutiv al apelului această instanță este investită cu plenitudinea jurisdicțiunii afacerii și că i se poate da în apel un nou termen, chiar când prima instanță i'a acordat deja, totuși, din coprinderea art. 1366 c. civ., rezultă că judecătorii sunt suverani apreciatori în această materie și că poate refusa o atare favoare, care nu este întemeiată decât pe considerațiuni de echitate;

Considerând că, în speță, apelanta nu și a îndeplinit obligațiunea impusă de lege și luată prin contract în termenul acordat de tribunal și nici până astăzi, că vânzătorul Anghel Caraiani este în pericol de a pierde lucru de oare-ce a mai fost deja expulsat din imobil din cauza neplății ratelor, și creditul funciar urban l'a restabilit în posesie pentru că a plătit dânsul partea din rate neachitate de Varvara Diniaco;

Că ast-fel fiind și sub acest raport nu găsim că este loc a i se acorda D-nei Varvara Diniaco un nou termen de grație;

Că pentru toate aceste motive rezoluțiunea acestei vânzări se impune și dai cu drept cuvânt a fost admisă de către Tribunal;

Considerând că din momentul ce s'a admis cererea de resiliere, în virtutea art. 1021 cod. civ. partea în privința căreia angajamentul nu s'a executat are drept să ceară desființarea contractului cu daune și interese de la partea care este în culpă.

Că în cazul de față cumpărătoarea Varvara Diniaco este în culpă de oare-ce n'a îndeplinit obligațiunea ce și luase față cu vânzătorul Anghel Caraiani;

Că tribunalul făcând daunele suferite de vânzător la suma de 500 lei a făcut o justă apreciere în această privință și ea atare urmează a fi menținută suma acordată de tribunal;

Pentru acest motive

Suntem de părere a se respinge apelul și a se confirma sentința tribunalului.

(ss) Dobriceanu, Bălceanu.

Anunțăm cu plăcere că în atelierul de Litografie, Tipografie și Legătorie de cărți al D-lor CODREANU & SA VOIU din București, Calăa Rahovei No. 5, vis-à-vis de Palatul de justiție, se execută cele mai frumoase lucrări atingătoare de acestă branșă cu prețuri efitne.